

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

Εἴμαστε τρεῖς· μόνο τρεῖς στὸ ἀπέραντο σπίτι· ἀπελπιστικά μονότονα τρεῖς.

Ἐγώ, ἡ Νοικοκυρὰ καὶ ἓνας φίλος τῆς Γιατρός.

Ἐλεῖπε ὁ τέταρτος, ποὺ θᾶφερενε τὸ γέλοιο, τὴ ζωηρὴ συναναστροφή, τὴν κίνηση.

Καὶ τὸ σπίτι μας ἦτανε μεγάλο, μὲ πλῆθος κάμαρες, βουβὸ καὶ συλλογισμένο.

Μποροῦσε νὰ χωρέση χιλιάδες, καὶ εἴμαστε τρεῖς, μόνο τρεῖς..... Θεέ μου! τί θλιβερὴ κωμωδία. Ζούσαμε σιωπηλοὶ χωρὶς θόρυβο ἢ καμιὰ διασκέδαση, τρώγαμε σὰ φοβισμένοι, καὶ τὰ βράδυνα ὅταν καθόμαστε μαζί, ἀνάμεσό μας ἔπεφτε ἡ σιωπὴ φριχτή, ἀνατριχιαστικὴ, ὅμοια μὲ κείνη τῶν σκοτεινῶν φυλακῶν, τῶν στυμμένων ἀστεριῶν, καὶ τῶν πένθιμων νεκροταφείων.

Ἡ Νοικοκυρὰ εἶχε ψυχὴ κακὴ καὶ διαφθαρμένη, ἀλλὰ δείχνονταν ἡμερὴ, καλοκάγαθη, καὶ ἔτοιμὴ νὰ μὲ σπλαχνιστῇ στὴν τόση μου δυστυχία.....

Ὁ Γιατρός, (καὶ δὲ γιάτρενε καθὼς οἱ ἄλλοι μόνο ἀνθρώπινα σώματα ἢ ψυχὰς) τᾶκανε ὅλα, γνώριζε ὅλα, παντοῦ ἔχωνε τὴ μύτη του, σὰ νάταν αὐτὸς τὸ Α, καὶ τὸ Ω, γέμιζε τὸ σπίτι μας μὲ τὴ σοφία του, τὴν ἐπιστήμη του, τὸ ἐγὼ του. Ἔτσι ἀλίμονο! καὶ ἡ ὑπαρξὴ μας ἦταν παραγεμισμένη, πλημμυρισμένη, ἀπὸ τὰ δικὰ του γιαιτρικά, τὶς δικές του συμβουλές, τοὺς δικούς του τρόπους.

Κ' Ἐγώ; — ὦ, ἐγὼ ἤμουνα ὁ ξένος, ὁ ὀχληρὸς ζητιάνος ποὺ μὲ σπλαχνίστηκαν κάποτε οἱ δυὸ τους, μὲ φιλοξένησαν γιὰ μιὰ βραδυὰ μόνο, καὶ ἐγὼ θρασύτατα κόνεψα μιὰ γιὰ πάντα καὶ ἐννοοῦσα νὰ ζῶ στὴ ράχη τους, νὰ μὴν εἶμαι ἄλλο παρὰ ἓνα βάρος.

Ὁ Γιατρός μ' εὔρισκε, φθισικὸ καὶ τρελλὸ μαζί. Ἐγώ, ἀρχὲς νόμιζα ὅχι· ἀλλὰ γρήγορα κατάλαβα πὼς ἡ ἀναπνοή μου γινόταν πιὸ δύσκολη καὶ τὸ στήθος μου πιὸ ἀδύνατο. Κ' εἶδα τελειωτικὰ πιά, πὼς στένευε στένευε ὁ ὀρίζοντας, στένευε ἡ πλάση καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἔχανε τὸ χρῶμα του, τὴ δροσιὰ του, καὶ γινόταν ἄρρωστος καὶ μελαγχολικὸς καθὼς ἐγώ, καὶ σὰν ἐμένα ἐτοιμοθάνατος!

Και τότε σὰ νὰ μὲ κυρίεψε ἡ μανία τῆς τρελλῆς μου νιότης, ξαναθυμήθηκα τὸν προσορισμὸ μου, κ' ἔψαχνα, γύριζα σ' ὅλα τὰ δωμάτια, τὶς γωνιῆς καὶ τοὺς κρύφτες ζητώντας ἐπίμονα τὸν Τέταρτο, ἐκεῖνο πού θὰ γεννοῦσε τὴ ζωὴ καὶ τὴν κίνηση, ἐκεῖνο πού ἐγὼ ξεψυχώντας, θὰ τοῦ ψιθύριζα στ' αὐτὶ τὸ μυστικὸ μου, τὸ θησαυρὸ καὶ διαθήκη πολλῶν γενιῶν καὶ πολλῶν αἰώνων.

Γιὰ τὸ Γιατρὸ ἦμουν ὁ θλιβερὸς τρελλός, ἐπειδὴ στὴν ἀπελπισία μου, φώναζα κ' ἔδειχνα τέτοιος. Μιλοῦσα μὲ τὰ ἐπιπλα ἢ τοὺς τοίχους, μόνος μου, ρωτώντας γιὰ τὸ μοιραῖο κληρονόμο καὶ διάδοχό μου, πού ἦταν ἀδύνατο νὰ φαντασθῶ πὼς δὲν ὑπῆρχε. Ὅμως τὰ πράματα μένανε σιωπηλὰ κωμικὰ συλλογισμένα. Κι ὁ Γιατρὸς μιλοῦσε γιὰ φαντάσματα, δαίμονες, Θεϊκὴ τιμωρία καὶ γιὰ κόλαση.

Ἡ Νοικοκυρὰ μοῦ ἔδειχνε μιὰ φροντίδα τρομερὰ σχολαστικῇ, φρικωδῶς προσποιημένη πού μὲ πείραζε στὰ νεῦρα. Προσπαθοῦσε νὰ μὲ πείσῃ ὅτι θὰ ζήσω χρόνια πολλά, καὶ πὼς εἶναι πολλοὶ σὰν ἐμένα στὸν κόσμο. Μὰ ἡξαιρα καλὰ πὼς ἦμουν ὁ στερνός, κ' εἶχα μεγάλη εὐθύνη νὰ παραδώσω στὸ Νέο τὸ ἱερὸ μυστικὸ μου.

Ἐέχασα μόνο νὰ σᾶς πῶ, πὼς στὸ σπίτι μας ἦταν καὶ μιὰ ἄλλη ζωὴ· ἓνας Παπαγάλος. Κι αὐτὸ μοῦ φαίνεται παράξενο γιατί οἱ φωνές του γέμιζαν τὸ σπίτι, σὰ νᾶταν χιλιάδες ἢ κάθε κάμαρη νᾶχε πολλοὺς τέτοιους. Ὁ Γιατρὸς κ' ἡ Νοικοκυρὰ μου τότε γνοιάζονταν καὶ πολὺ τὸν ἐχτιμοῦσαν· ὅσο γιὰ μένα ἦταν ἓνα μισημένο ἐλάκι καὶ συχαμερὸ ζῶο, πού μόνη του ἀξία ἦταν ὅτι, ἐπαναλάβαινε διαρκῶς τὰ λόγια τῶν ἄλλων.

Τὴν ἀντιπάθειά μου τοῦ τὴν ἔδειχνα φανερά, κι ὁ Γιατρὸς προσπαθοῦσε νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἐννοήσῃ. Γι' αὐτὸ μὲ κοροϊδεύε συχνά, καὶ σὰ νᾶξαιρε πὼς πειράζομουν μ' αὐτό, μὲ φώναζε συνεχῶς ἄρρωστο.

— Κυρία! ὁ ἄρρωστος κοιμᾶται... Ὁ ἄρρωστος θέλει καφέ! Προσοχὴ νὰ περάσῃ ὁ ἄρρωστος!...

Ἦξαιρε νὰ μιᾷ πολὺ καθαρά κι ἀνόητα ἔδειχνε τὶς μάταιες μικρογενῶσες του σὲ κάθε εὐκαιρία. Καὶ τὶς ἐπίσημες μέρες ἢ ἡ Νοικοκυρὰ τὸν ἔβγαζε ἀπ' τὸ κλουβί του, τὸν περιποιόταν ἰδιαιτέρως· τοῦδινε ζάχαρη, καρύδια καὶ πολλὰ τέτοια. Κεῖνος κουρδίζοταν κ' εὐχαριστημένος, μὲ στόμφο δεσπότη, τραγουδοῦσε τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνο!

Κι αὐτὸ τὸ κούφιο πουλὶ στάθηκε ἡ ἀφορμή, νὰ ξεσπάσῃ τὸ κρυφὸ μῖσος πού κρύβαμε, καθένας γιὰ τὸν ἄλλο, νὰ κηρυχτῇ ὁ πό-

λεμος μεταξύ μας, κ' ἡ μάσκα τῆς ὑποκρισίας ποὺ φόραγε ἡ Νοικοκυρὰ μου, νὰ πέση, φανερώνοντας τὴν κακὴ ψυχικὴ διάθεσὶς τῆς γιὰ τὸ αὐτόμό μου.

Ἀλλὰ τὰ πράματα γίνανε μὲ τὴ σειρά τους ὡς ἑξῆς.

Ἔτυχε ἡ Νοικοκυρὰ νὰ παραπονεθῇ στὸ ΓΙΑΤΡΟΪ, γιὰ τὶς πολλὰς τῆς δουλιὰς καὶ ἀσχολίας. Τῆνε συμβούλεψε ὡς φίλος νὰ πάρῃ μιὰ ὑπηρετριά. Φρόντισε μάλιστα ὁ ἴδιος· καὶ μιὰ μέρα, εἶδα νὰ σερβίρῃ τὸ πρόγευμά μου, ἕνα μικρὸ κοριτσάκι, μὲ ἀδέξιους, πολὺ ἀδέξιους τρόπους. Κάτι παράλειψε μάλιστα νὰ μοῦ φέρῃ. Τῆς τὸ διάταξα. Μὲ κοίταξε δειλά, ντροπαλά. Κοκκίνησε καὶ μὲ νεύματα μοῦ ξήγησε ὅτι εἶναι βουβή!

Τῆς ἔδωσα νὰ καταλάβῃ, τί χρειάζομαι. Ὑστερα τῆς πῆρα τὸ χέρι, καὶ τὴν εἶδα στὰ μάτια. Μέσα τους διάκρινα παιδικὴν ἀφέλεια καὶ τίποτις ἄλλο.

Κι ὅμως γιὰ ποιοὺ λόγους ἄραγε ἡ καρδιά μου, χτυποῦσε δυνατὰ; Γιατί ἕνα ῥίγος νὰ διατρέξῃ τὸ σῶμα μου; Ποιὰ νᾶταν ἡ μυστικὴ μας σχέση, καὶ ποία τάχ' ἀλλόκοτη ἐπίδραση θάρχιζε μεταξύ τῆς βουβῆς κόρης καὶ τοῦ ἄρρωστου ἐμένα; Γιατί καὶ κείνης ἡ ὄψη ἔδειχνε, ἀλλαγμένη ταραγμένη.

Ἔτσι περάσανε λίγες μέρες.

Ἡ στάση μου ἦταν ἀπλὴ καὶ ὅσο παίρνει ἀδιάφορη. Ἐξάλλου τί μπορούσα νὰ ῥωμ' ἕνα βουβὸ πλάσματάκι, ἐγώ, ποὺ ἡ ἀποστολή μου ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε ν' ἀναγκαλιάζῃ ὁλόκληρο τὸν κόσμον;

Ἡ Νοικοκυρὰ ὅμως θασάνιζε τὴ μικρὴν ἀθώα ὑπαρξή, καὶ ὁ ΓΙΑΤΡΟΣ ἐπιδοκίμαζε τὴ διαγωγή τῆς. Ὡς καὶ ὁ ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ, παρὰ τῆς ἐχθρικῆς διάθεσιν τῶν Κυρίων ἀπέναντί τῆς κοροϊδεύε κ' ἔβριζεν αἰσχροτά, ἐξευτελιστικὰ τὴ βουβὴν κόρη. Καὶ πολλὰς φορὰς καθισμένος στοὺς ὦμους τῆς σὲ στιγμὰς ἀσχολίας, τὴν τσιμποῦσε στὸ πρόσωπο μὲ τὸ ράμφος του, μὲ κίνδυνον νὰ τὴν ἀφήσῃ καὶ τυφλή.

Μὰ τέλος πάντων! αὐτὸ ἦταν κάτι ποὺ ἡ συνείδησή μου δὲν μπορούσε νὰ τὸ ἀνεχθῇ. Ποθοῦσα νὰ πνίγῃ τὸ σιχαμένο πουλί, νὰ σπάζῃ τὸν πρόστυχον αὐτὸ καθρέφτη τῶν ξένων γνωμῶν καὶ προσώπων, νὰ γλυτώναι μιὰ γιὰ πάντ' ἀπὸ τὶς ἀνυπόφορες ἀηδίες καὶ κολακείας του. Ἀλλὰ κρατώντας τοὺς τύπους, παραπονέθηκα στὴ Νοικοκυρὰ, παίρνοντας φανερὰ τὸ μέρος τῆς βουβῆς.

Ἡ Νοικοκυρὰ μοῦ ξύνισε τὰ μούτρα· καὶ δῆλωσε πὼς τὸ πουλί

της τ' ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο της.... Καὶ τέλος ἂν δὲν μᾶρρεσε ἢ συμπεριφορὰ της, τὸ σπῖτι δικό της, καὶ μπορούσα νὰ φύγω!

Κηρύχτηκα φανατικά μὲ τὸ φτωχὸ κοριτσάκι. Προσπάθησα μάλιστα νὰ σκοτώσω τὸν ἄθλιο κόλακα στὸ κλουβί του, μιὰ νύχτ' ἀργά. Μὰ δὲν ξαίρω πῶς διάβωλ' ὁ Γιατρός ἐρέθηκε στὸ πλαῖνὸ δωμάτιο ἄγρυπνος καὶ μὲ μπόδισε. Μονάχα ἡ παρουσία καὶ τὸ αὐστηρό του βλέμμα, καὶ μοῦφτανε, γιὰ νὰ αἰστανθῶ τὴν ἀδυναμία μου. "Ὅχι! Λοιπὸν ὄχι! "Ἄν ἔπρεπε κάτι νὰ γίνη στὸ σπῖτι μας, ἔπρεπε νὰ ἐνεργηθῇ ξαφνικά, μὲ ἄγρια ἀπόφαση. Ταραγμένους κλείστηκα στὸ δωμάτιό μου· κ' εἶδα ὅτι ἤμουν γέρος, γέρος πολὺ, φορτωμένος δυσβάσταχτα. "Ὅχι! νὰ μπορούσα λιγάκι νὰ ξανασάνω. Νὰ μπορούσα νὰ τινάξω ἀπ' τοὺς ὤμους μου αὐτὸ τὸ φορτίο. Ἐπὶ τέλους τι νᾶταν καὶ γιατί νᾶναι τόσο βαρὺ; Πῶς; "Ἦμουν λέει ὁ αἰώνιος "Ατλαντας; Κρατοῦσα λοιπὸν ἓνα ὀλάκερο κόσμιο; "Ἀχ! νὰ μπορούσα νὰ τίναζα, ὅλο αὐτὸ τὸ ἀνόητο φορτίο στὴν ἄβυσσο... "Ἀλλὰ ὄχι! Στους ὤμους μου κρατοῦσα τὸ σπῖτι μας! Πῶς λοιπὸν νὰ τὸ καταστρέψω; "Ἀχ! νὰ μπορούσα νὰ θρῶ ἐκεῖνο... Νὰ βρῶ ἐπὶ τέλους τὸν Τέταρτο νὰ μὲ ξαλαφρώσῃ. Ποῦ εἶναι ὁ Τέταρτος, ποῦ εἶναι ὁ Τέταρτος;

Τὴν ἄλλη μέρα συνέβηκαν τρομερὰ πράματα σπῖτι μας. Εἶχα μιὰ νέα αἰμορραγία τῶν πνευμόνων. Ἔμενα μόνος ἀδοήθητος, χωρὶς κανένα, παντέρημος στὴν ἀθλιότητά μου. Τὸ περίεργο εἶναι πῶς δὲν ζητήθη ἀπὸ μένα καμμιὰ ἐξήγηση, καμμιὰ εὐθύνη γιὰ τὴν νυχτερινή μου ἀπόπειρα. Μόνο ἡ Νοικοκυρὰ δήλωσε πῶς δὲ θέλει νὰ βλέπῃ τὸ ἀσκημόμουτρό μου πιά, κι οὔτε θὰ ξαναπατήσῃ κοντά μου γιὰ περιποίησι. Μὰ τὴ βουβὴ κόρη φαίνεται τὴ βασάνισαν ἐξαιρετικά. Τὶ μπορούσε νὰ φταίῃ ἐκεῖνη στὶς δικές μου ἐνέργειες; "Ἀκουα τὶς φωνὲς τῆς Νοικοκυρᾶς καὶ μαζί τὸ ξύλο ποῦπερτε, κι ἀκόμα—ὦ αὐτὸ ἦταν κάτι ποὺ ποτὲ δὲν μπορούσα νὰ ὑποφέρω—ἄκουα τὰ παιριπαίχτικα λόγια, τὶς τσαχινιὲς κείνου τοῦ πρόστυχου πουλιοῦ... Θεέ μου! Θεέ μου! εἶναι δυνατό νὰ κρατηθῶ στὴ ζωή, μ' αὐτὴ τὴν κατάστασι; Κι ὁ Τέταρτος; Μὰ ποῦ· εἶναι λοιπὸν ὁ Τέταρτος ὁ κληρονόμος καὶ τῆς διαθήκης μου ὁ ἐχτελεστής; Θεέ μου! Θεέ μου!

Ξαφνικά μὲ πεσκέφτηκε ὁ Γιατρός· δὴλωσε πῶς θὰ κἀνὴ ταχτικά τὴν ἐπίσκεψή του σὲ μένα, ὥσπου νὰ γίνω καλά. Ἡ μανία μου ξέσπασε τότε σ' ἐπίθεσι.

— Γιατρέ, Γιατρέ! ἀπαίσιε ἄνθρωπε, θὰ σὲ πνίξω! Ἐσὺ δὲν εἶσαι πού γιατρεύεις ἐμᾶς; Φέρε μου τὸν Τέταρτο! Ἐσὺ δὲν εἶσαι πού ξαίρεις τὰ πάντα; Δεῖξε μου τὸν Τέταρτο! Θὰ σὲ πνίξω Γιατρέ! Φέρε μου τὸν Τέταρτο, Γιατρέ, πρὶν ξεψυχίσω...

Ἀπορημένος γιὰ τὴν κατάστασή μου, θορυβημένος ὑποσκέθη νὰ μοῦ τοῖνε στείλῃ. Καὶ μοῦστείλε τὸ βουβὸ κοριτσάκι.

— Ἀ, τὸ τέρας, τὸν παληάνθρωπο! γιὰ κοροϊδία βέβαια τὴν κανε αὐτό. Μποροῦσα τάχα ν' ἀνταλλάξω, ἔστω καὶ τὸ ἀπλούστερο νόημα μ' ἓνα παιδί, δώδεκα χρόνων, βουβὸ μάλιστα;

“Ὅλ’ αὐτὰ ἔκαναν ὥστε νὰ χωριστοῦμε σὲ δυὸ μέρη, καὶ ἡ πρὶν κάπως ἡρεμὴ ζωὴ μας—ἡ ποτὲ κανονικὴ ὁμως—ν’ ἀναστατωθῇ σὲ ὑπέρτατο σημεῖο. Στὸ σπίτι μας μιλοῦσαν τώρα γιὰ τὸ ἐμ εἰς καὶ γιὰ τὸ ἐσ εἰς, μ’ ἐν’ ἀλοιώτικο τόνο. Μιλούσανε γιὰ τὸ δικό μας καὶ τὸ δικό σας, σὰ νᾶτανε μιὰ ἀπέραντη διαφορὰ. Μιλοῦσαν ἀκόμα κρυφά, μυστικά, πίσ’ ἀπ’ τὴν πόρτες. Μᾶς κατασκόπευαν κ’ ὑποπτεύουνταν τὶς σχέσεις μας μὲ τὴ βοῦθῃ. Τώρα κάθε ἀντικείμενο τοῦ σπιτιοῦ μας ἔπαιρνε διάφορη ἀξία, κρινόμενο μὲ τὸ περίφημο: δικό μας ἢ δικό τοῦς. Συμβούλια, ψιθυρίσματα, ἐμπιστευτικὰ λόγια ἢ Νοικοκυρὰ καὶ ὁ Γιατρός. Ὑστερώτερα γι ἀσφάλεια σιδερομαντάλωσαν τὶς πόρτες, καὶ ἀπαγορεύτηκε αὐστηρὰ ἡ κάθε εἴσοδος ἢ ἔξοδος καὶ κάθε συγκοινωνία. Γιατί; Γιατί;

Φοβοῦνταν τὸν Τέταρτο καὶ τρέμανε τὸν ἄρρωστο ἐμένα. Τοὺς γελοίους! Δὲ νοιώθανε πῶς τὰ κωμικὰ φερσίματά τους καὶ τὰ ἡλίθια μέτρα τους ἦσαν μάταια καὶ ἀνώφελα; Μὰ καὶ γιὰ μὲ ὁ ἐμψυχωτὴς ἔλειπε. Κι ἂν εἶχα λιγώτερο θάρρος μποροῦσα νὰ ἀπελπιστῶ. Ἦμουν πάντα στὸ κρεβάτι. Ἐβλεπα μόνο ἀπ’ τ’ ἀνοιχτὸ παράθυρο στὰ βουνὰ μακριὰ νὰ λυώνουνε τὰ χιόνια, καὶ ἀπ’ τοὺς κήπους τ’ ἀνθισμένα δέντρα καὶ λουλούδια μοῦστελναν τὶς εὐωδιὰς τους. Ἦταν μιὰ κάποια παρηγορία. Δὲν ἔβλεπα κανένα ἐξὸν τὴ βοῦθῃ. Αὐτὴ ὄριζε γιὰ μένα τὴν τροφὴ καὶ τὴ διαίτά μου. Καθώταν μερικὲς φορὲς στὴν ἀκρὴα τῶν ποδιῶν μου, ἐκοιταζώμαστε στὰ μάτια, ἐνοιωθα τὴν ἴδια ταραχὴ, καθὼς στὴν πρώτη μας συνάντησι, ἀλλὰ τίποτε ἄλλο.

Πῶς ἔτυχε αὐτό; Ζούσαμε τόσο καιρὸ μαζὶ ἀλλὰ ποτὲ δὲν τὸ φαντάστηκα· οὔτε κἀν ἀπλὴ ὑποψία. Κι αὐτὸ συνέβη μιὰ νύχτα ξημερώματα Λαμπρῆς.

"Ήταν περασμένα μεσάνυχτα. Οἱ καμπάνες χτυπούσανε χαρωπά, πρώτη φορὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πόρτα τῆς κάμαράς μου ξάφνου χτύπησεν ἑλαφριά. "Υστερὸν ἀνοίξε σιγά, κ' ἡ βουβὴ κόρη προχώρησε σιγανὰ πρὸς ἐμένα. "Ήταν ντυμένη καὶ φαινόταν ἔτοιμη γιὰ ταξίδι. Προτοῦ ρωτήσω γιὰ τὴν ἐπίσκεψή της πλησίασε στὸ κρεβάτι μου, καὶ ἄρχισε ν' ἀνοίγῃ τὸ μικρὸ δέμα, ἓνα κουτί, ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια. Κοίταξα ἔκπληχτος· κ' εἶδα!

Μπορεῖτε νὰ φανταστῆτε τὴ χαρὰ καὶ ἀγαλιάς μου; Ἡ βουβὴ κόρη εἶχε σφάξει τὸ σιχαμένο Παπαγάλο, κ' ἦρθε νὰ μ' ἀποχαιρετήσῃ. Θάψευγε κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Τυραννίας. Τότε σὰν ἀστραπὴ πέρασε στὸ μυαλό μου ἡ ἰδέα. Τὴν τράβηξα πλάι μου καὶ τὴν ἀνάγκασα νὰ καθίσῃ. Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν· τὴ ρώτησα μὴ τυχὸν ἀκουε τοὺς ἀναστάσιμους ἤχους. Μοῦγενε: Ναί!

Καὶ συνεννοηθήκαμε. Ρωτᾶτε πῶς; Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀμίλητη γλῶσσα τῶν ματιῶν, τὴ μουσικὴ κ' ἐκφραστικώτατη.

Καὶ τῆς μίλησα γιὰ τὸ Θεό μας. Δὲν τότε σταύρωσαν μήπως οἱ ἄνομοι; Ἀλλὰ φοβήθηκε ἡ δείχθηκε δειλὸς ἡ ἔχασε τὸ θάρρος του; Βάδισε τὴν ὁδὸ τοῦ μαρτύριου, καὶ ἀνέβη τὸ Γολγοθὰ, γαλήνιος καὶ βέβαιος γιὰ τὸ θρίαμβο καὶ τὴ νίκη. Ἀπόψε γιορτάζανε στὶς ἐκκλησιὰς τὴν Ἀνάσταση. Κι ὅμως τὸ σπίτι μας ἔμενε σὰν πάντα σκοτεινόν, σὰ σὲ λήθαργο πεσμένο, βουβὸ καὶ συλλογισμένο.

Τότες μὲ βοήθησε νὰ σηκωθῶ καὶ ἀκουμπώντας στὸν ὄμο της κρατώντας τὴν ἀπ' τὸ χέρι, τὴν ὁδήγησα μέσ' ἀπ' τοὺς σκοτεινοὺς διάδρομους· κατεθήκαμε σιγὰ τὶς μυστικὰς ἀπαγορευμένες σκάλες, καὶ γλιστρώντας ἀθόρυβα σὰ σκιές, φτάσαμε στὴν κρυφὴ ξώπορτα. Ἐψαξα πλάι στὸν τοῖχο. Κατόρθωσα μὲ τὴν ἀφή νὰ βρῶ τὴν προσθαφαίρειν πέτρα. Τὴν τράβηξα ἔξω καὶ μὲ τὸ δάχτυλο πίεσα τὸ ἐλατήριο. Ἡ πόρτα στριφογύρισε στοὺς ἑλιγγες καὶ ἀνοίξε χωρὶς τρεῖσιμο.

Γλιστρήσαμε στὸ σκοτάδι τοῦ δρόμου περπατώντας πιὸ γρήγορα. Κ' ἦταν ὁ δρόμος ἀπέραντος, σκοτεινὸς πιὸ πολὺ καὶ ἀπ' τὴ νύχτα, ποὺ ἀραιώνει τέλος μὲ τὴν αὐγὴ. Ἀλλὰ θαδίζαμ' ἐμεῖς γρήγορα, καὶ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς μας ἐφώτιζε τὸ δρόμο καὶ δυνάμωνε τὴν ἀπόφασί μας. Ἐπὶ τέλους φτάσαμε ἔξω, μακρυνί. Ἡ ἀνατολή!

— Εἴμαστε ἑλεύτεροι, ἑλεύτεροι! φώναξα. Ἡ κόρη πηδοῦσε γύρω μου φιλώντας μου τὰ χέρια. Ὑστερα γονάτισε στὰ πόδια μου, τ' ἀγκάλιασε κ' ἔκλαιε σιγανὰ. Ἐφερα τὰ χέρια μου καὶ χაί-

δεψα τὰ μαλιά της. Ἐσκυψα καὶ τῆς ψιθύρισα στ' αὐτὶ τὸ μυστικὸ τῶν πολλῶν γενηῶν καὶ τόσων αἰώνων, καὶ τῆς ἔσφιξα τὸ χέρι.

— Πήγαινε μακριά! Προσοχὴ καὶ φροντίδα. Στὸ καλὸ, ἀλλὰ μὴν ξεχνᾷς τὸ σπίτι μας. Εἶναι δικό μας δλόδικό μας! Ὅσο γιὰ μέν' ἀδύνατο νὰ τ' ἀφήσω. Ἡ ψυχὴ μου σοῦ ἀνήκει· τὸ φθαρτὸ σῶμα μου, θ' ἀναπαύετ' ἐκεῖ....

Ἐνὼ γύριζα πίσω κ' εἶχα πλησιάσει στὸ σπίτι μας, κάθε δύναμη ξαφνικὰ μ' ἐγκατάλειψε. Τὰ γόνατά μου αἰστάνθηκα νὰ λυγίσουν, κ' ἔπεσα στὸ πεζοδρόμιο λιγοθυμισμένος ἀκριβῶς στὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ μας.

Γύρω μου μαζεύουνταν κάτι ἄνθρωποι βέβαια.

Ὅχι! ἀπλῶς ἦτανε σκλάβοι, σωρός, γιατί κανεὶς δὲν ὑποψιάζονταν ποιὸς ἦμουν καὶ τί ἔκαμα, καὶ μιλούσανε μεταξύ τους θλιθερά, γιὰ ἓνα τέλος τραγικὸ, κ' ἓνα θάνατο ποὺ δὲν μπόρειε ν' ἀργήσῃ πολὺ...

Ἐνοιωθα νὰ μ' ἀνεβάζουν στὸ δωμάτιο μου ἢ Νοικοκυρὰ μου δὲ φάνηκε διόλου. Ὁ Γιατρὸς μὲ συνάφερε καὶ σκύθωντας, ἀκροάζοταν τὴν ἀναπνοὴ καὶ τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς μου. Ἐγὼ ἔμεν' ἀκίνητος, ξαντλημένος.

Ἄκουσα μόνο σὰ μὲς σ' ὄνειρο τὴ φωνὴ τοῦ Γιατροῦ, ποὺ πρόλεγε τὸ γρήγορο θάνατό μου χαμογέλασα:

— Τὸν ἀνόητο! Μὰ λοιπὸν εἶναι δυνατόν Ἐγὼ ποτὲ νὰ πεθάνω!

ΓΛΑΥΚΟΣ ΑΛΙΘΕΡΣΗΣ